

面向21世纪课程教材
国家外语非通用语种本科人才培养基地教材

主编 汪大年

缅甸语教程

(第五册)

本册编著 / 姚秉彦

မြန်မာစာပေ

北京大学出版社
PEKING UNIVERSITY PRESS

面向 21 世纪课程教材

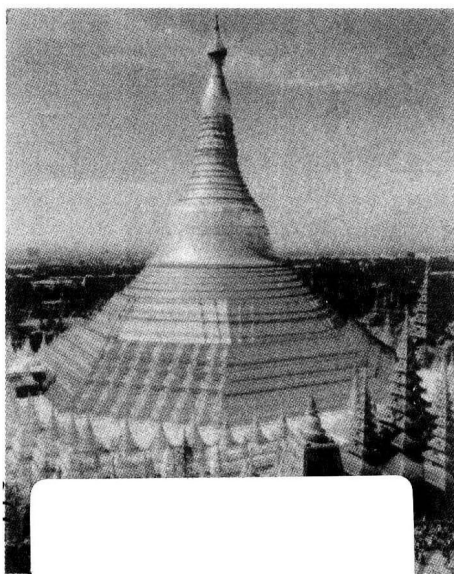
国家外语非通用语种本科人才培养基地教材

主 编 汪大年

缅甸语教程

(第五册)

本册编著 姚秉彦

北京 大学出版社
北 京

图书在版编目(CIP)数据

缅甸语教程. 第五册/ 姚秉彦编著. —北京: 北京大学出版社
2005. 4

ISBN 7-301-07943-5

I. 缅… II. 姚… III. 缅语-高等学校-教材 IV. H421

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 010426 号

书 名: 缅甸语教程(第五册)

著作责任者: 姚秉彦 编著

责任编辑: 杜若明

标准书号: ISBN 7-301-07943-5/H · 1203

出版发行: 北京大学出版社

地 址: 北京市海淀区成府路 205 号 100871

网 址: <http://cbs.pku.edu.cn>

电 话: 邮购部 62752015 发行部 62750672 编辑部 62753334

电子邮箱: zpup@pup.pku.edu.cn

排 版 者: 北京华伦图文制作中心

印 刷 者: 北京飞达印刷有限责任公司

经 销 者: 新华书店

890 毫米×1240 毫米 A5 9.375 印张 261 千字

2005 年 4 月第 1 版 2005 年 4 月第 1 次印刷

定 价: 19.00 元

编者的话

1. 《缅甸语教程》是教育部“高校外语专业面向 21 世纪教育内容和课程体系改革计划”中的入选项目，也是北京大学外语主干课程教材基础建设的一项重要科研任务。十五年前，我们曾经编写过《缅甸语基础教程》，出版后受到广大读者的欢迎，也被许多兄弟院校采用。但是，十多年来，国内外形势有了很大变化，尤其是进入 21 世纪，我国加入 WTO，客观形势对外语教学又提出了新的更高的要求。为了适应时代发展的需要，我们在总结以往经验和教训的基础上，重新编写了从基础到高级的全套《缅甸语教程》。
2. 《缅甸语教程》主要读者对象为大专院校缅甸语专业本科生，也可供从事缅甸语言教学和研究人员及自学人员参考和学习。
3. 《缅甸语教程》共分六册，供两个阶段学习：第一、第二、第三册为基础阶段教材，学习时间一般为一年半，共教词汇约 4500 个；第四、第五、第六册为提高阶段教材，学习时间为一年半，词汇量 5000 个左右。

第一册（基础教程）为语音阶段和基础句型阶段所用。包括 12 课语音教材及 8 课基本句型为主的课文。语音阶段教学的主要目的是使学生掌握缅甸语的语音基础、熟练掌握缅甸语的发音、变音、声调、基本语调及缅甸文字拼写规律。第 13—20 课的课文阶段主要目的是使学生了解缅甸语的基本句子构成和常用语表达方式。还是以巩固基本语音、基本句型为主，不要求深入分析语法关系，同时以实用的日常会话来带动语音学习。

进大学学习缅甸语的学生与学英语的学生外语基础不同,学习缅甸语的学生都是从零开始,因此《缅甸语教程》特别重视语音的基本功训练。同时由于缅甸语中书面语体和口语体有较大的差别,往往形成学生学习中的障碍,为了尽快消除这些障碍,根据多年来的教学经验,我们采取在基础教材中口语体和书面语体同步前进的方式。

第二、第三册(基础教程),以基本词汇、基本语法和基本句型的教学为主,围绕生活会话的内容进行语言训练。要求经过三册的学习,达到了解和熟悉缅甸语的基本语言规律,较熟练地掌握生活会话。

第四、第五、第六册(高级教程),为提高阶段所用。这三册都以原文注释词汇和课文内容。通过大量练习,不断提高外语的理解能力和表达能力;通过对原文学习,使学生更多地了解缅甸的政治、经济、文化和风俗习惯等,进一步扩大学生的知识面和培养学生独立思考能力和解决问题的能力;通过大量严格的训练,全面提高学生的听、说、写、读等能力并熟练掌握汉缅、缅汉语言互译的基本技能和技巧。

4. 《缅甸语教程》的主要特点是:

(1) 以实践第一为原则:首先,我们筛选经典或精品作课文的主要内容,同时补充有时代感和前瞻性的作品。21世纪全球共同关注的经济一体化、发展高科技、加速信息化、远离艾滋病以及与缅甸关系密切的禁毒反毒等内容都在课文中有所反映。使学生真正做到学以致用。其次,注重“精讲多练”,扩大课文中的练习内容,使课堂不仅是老师授业的场所,更成为学生得到反复训练机会的场所。

(2) 贯彻以人为本的原则:教材除提供各种丰富的练习内容,还提供了补充阅读材料,便于“因材施教”,使各类学生都能得到充分发挥的机会。同时,教材还着重考虑到调动和发挥学

生的积极性,尤其是练习内容不仅要使学生学到有用的知识,更重要的是注重培养学生优良的道德品质和较强的独立思考和解决问题的能力。

(3) 确保教材的系统性和科学性:《缅甸语教程》包括缅甸语中基本语音、词汇、语法及习用语等,从基础教程到高级教程基本做到深浅合适,符合循序渐进的要求。

(4) 题材和体裁丰富多彩,并有多种常用的应用文内容,便于扩大学生的知识面和提高实际应用能力。

(5) 知识性与趣味性有机的结合:课文不仅内容丰富,形式多样并有许多诸如儿歌、成语、绕口令、谜语、讨论题、辩论题等生动内容,为学生创造轻松、自如的学习氛围,进行有效的学习。

5. 《缅甸语教程》编委成员有:

汪大年、林琼、杨国影、姜永仁、姚秉彦、李谋
编写任务分工如下:

主 编: 汪大年 (负责全书的审定)

分册编著:

第一册: 汪大年

第二册: 林 琼

第三册: 杨国影、汪大年

第四册: 姜永仁

第五册: 姚秉彦

第六册: 李 谋

6. 《缅甸语教程》的编写,得到了教育部“高校外语专业面向 21 世纪教学内容和课程体系改革计划”项目的经费资助。同时也得到“北京大学创建世界一流大学计划”、“北京大学国家外语非通

用语种人才培养基地”的经费资助，使编写工作得以顺利完成。

《缅甸语教程》的出版还得到北京大学基干课程教材出版基金的资助。

7. 《缅甸语教程》编写过程中，我们与兄弟院校的师生进行了广泛座谈和探讨，吸取了许多宝贵意见和他们的好经验。
8. 《缅甸语教程》的编写也受到北京大学外国语学院和东语系各级领导的关心和支持。责任编辑杜若明认真审读并提出了许多宝贵的修改意见。缅甸语言文化专业博士研究生祝湘辉和硕士研究生邹怀强在编写过程中，帮助做了许多具体工作。在此一并表示衷心的感谢。
9. 《缅甸语教程》的编写，经过反复的修改、补充，前后历时4年，大家都尽心尽力，埋头苦干，总希望能将教材编得最好。然而，毕竟编写教材是一项细致而又长期的科研工作，不可能毕全功于一役，也难以做到尽善尽美。《缅甸语教程》中难免有疏漏和不当之处，衷心希望和热诚欢迎本教程使用者提出宝贵意见和建议，使教材质量精益求精、不断提高。

编 者

2002. 7. 1

ဇာ တိ ကာ

သင်ခန်းစာ(၁)	အော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပျိုးခြင်း.....	1
သင်ခန်းစာ(၂)	အပင်နှင့်သက်ရှိတို့၏မျိုးရိုးဗီဇပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းနှင့်ယင်း၏အကျိုးဆက်များ.....	15
သင်ခန်းစာ(၃)	ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း.....	32
သင်ခန်းစာ(၄)	ပုတ်သင်.....	49
သင်ခန်းစာ(၅)	အစားမတော်တစ်လုတ်.....	64
သင်ခန်းစာ(၆)	ဆေးတံနှင့်အပျို.....	79
သင်ခန်းစာ(၇)	မိုးလိုက်လို့ရွာ.....	98
သင်ခန်းစာ(၈)	ပန်းများလိုပွင့်၍လှပါစေ.....	112
သင်ခန်းစာ(၉)	မာရှယ်ချင်ယီမြန်မာပြည်သွားကဗျာများ.....	135

2 缅甸语教程 (第五册)

သင်ခန်းစာ(၁၀) ဟိုတုန်းကဝါဆို.....	155
သင်ခန်းစာ(၁၁) ထိုင်စရာတစ်နေရာရလေတော့.....	170
သင်ခန်းစာ(၁၂) ချိုမြိန်သောအဆိပ်.....	181
သင်ခန်းစာ(၁၃) သူ့မယား.....	196
သင်ခန်းစာ(၁၄) ဘာသာပြန်.....	216
သင်ခန်းစာ(၁၅) အမေဆရာမ.....	234
ဝေါဟာရများ:	261

သင်ခန်းစာ (၁)

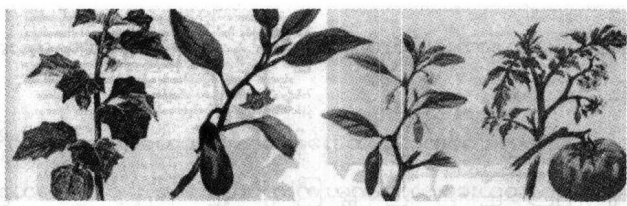
အော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပျိုးခြင်း

အော်ဂဲနစ်ဆိုသောစကားရပ်သည်သက်ရှိအပင်နှင့်သတ္တဝါဆိုသောစကားရပ်မှဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

လူသားတို့၏ဘဝတွင်အဓိကကျသောအခန်းကဏ္ဍဖြစ်သည်စားဝတ်နေရေးကို စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများမှဖြစ်သည်ပေးသည်။ ကမ္ဘာကြီးတွင်လူဦးရေတိုး တက်လာသည်နှင့်အမျှ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကိုလည်းပိုမိုဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်။ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာထွန်းကားလာသောကြောင့်စိုက်ပျိုးရေးစနစ်များတိုးတက်လာပြီး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းတို့သည်လည်းပိုမိုလုပ်ဆောင်နိုင်လာသည်။ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်အင်အားကိုအသုံးပြု၍ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးခြင်းမှစက်ယန္တရားအားအသုံးပြုသောထွန်ယက်စိုက်ပျိုးခြင်း နည်းစနစ်ကိုပြောင်းလာသကဲ့သို့သဘာဝမြေဩဇာနှင့်သဘာဝနည်းဖြင့်ပိုးမွှားနှိမ်နင်းကာကွယ်ရေးတို့ကိုလုပ်ဆောင်လာရာမှဓာတုဗေဒနည်းပညာဖြင့်ထုတ်လုပ်သောဓာတ်မြေဩဇာနှင့်ပိုးမွှားနှိမ်နင်းကာကွယ်ဆေးတို့ကိုအသုံးပြုလာကြသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များတိုးတက်လာခြင်းသည် လူနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့ကိုကောင်းကျိုးပေးသကဲ့သို့ဆိုးကျိုးများကိုလည်းဖြစ်ပေါ်စေသည်။

လယ်ယာသုံးဓာတုဗေဒပစ္စည်းများဖြစ်သောဓာတ်မြေဩဇာနှင့်ပိုးမွှား၊ ပေါင်းမြက်နှိမ်နင်းကာကွယ်ဆေးတို့ကို၁၉၀၀ပြည့်နှစ်ဝန်းကျင်မှအစပြု၍ထုတ်လုပ်အသုံးပြုလျက်ရှိရာ ယနေ့တိုင်ပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းဓာတုဗေဒပစ္စည်းများသည်လူနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုကောင်းကျိုးများပေးသကဲ့သို့ဆိုးကျိုးများကိုလည်းပေးပါသည်။ လယ်ယာသုံး ဓာတုဗေဒပစ္စည်းများသည်မိုးရေ၏တိုက်စားသယ်ဆောင်မှုကြောင့် မြစ်ချောင်း၊ အင်း၊ အိုင်များအတွင်းသို့စီးဝင်သောကြောင့်ရေထုညစ်ညမ်းမှုကိုဖြစ်ပေါ်စေပြီးယင်းရေတို့သည်သောက်သုံးရန်မသင့်လျော်ပါ။ ညစ်ညမ်းသောရေကိုသောက်သုံးမိသောတိရစ္ဆာန်တို့သည်ယင်းတို့၏မျိုးပွားမှုဟော်မုန်းကိုချွတ်ယွင်း

ပျက်စီးစေခြင်းကြောင့်တိရစ္ဆာန်ဦးရေလျော့နည်းခြင်း၊အချို့ရှားပါးတိရစ္ဆာန်များမျိုးတုံးလုနီးပါးဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ရေနေသတ္တဝါများ၊အပင်များသေကျေပျက်စီးခြင်းစသောသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုညစ်ညမ်းစေပြီးသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုအကျိုးပြုသည်တိရစ္ဆာန်၊ပိုးမွှားနှင့်ကပ်ပါးကောင်တို့ကိုသေကျေပျက်စီးစေခြင်းဟူသောဆိုးကျိုးတို့ဖြစ်စေသည်။လယ်ယာသုံးခါတုဗေဒပစ္စည်းတို့၏ဘေးဥပဒ်ဖြစ်မှုအန္တရာယ်သည်ကြီးထွားလာသောကြောင့်ဘေးဥပဒ်နည်းသော၊ဘေးဥပဒ်မဖြစ်နိုင်သောနည်းစနစ်တို့ကိုကြံဆလာသည်။

သဘာဝပေါက်ပင်များဖြစ်သော၊ဝါးတောကြီးများ၊ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းတို့သည်မည်သည့်ဓာတ်မြေဩဇာ၊မည်သည့်ပိုးမွှား၊ပေါင်းမြက်နှိမ်နင်းကာကွယ်ဆေးတို့၏အကူအညီပံ့ပိုးမှုတို့ဖြင့်ပြုပြင်ရန်မလိုဘဲသဘာဝအလျောက်ရှင်သန်ကြီးထွားသည်မှာအဘယ်ကြောင့်နည်းဟူ၍စဉ်းစားသမုပြုပါကသစ်တော၊ဝါးတောကြီးများနှင့်ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းတို့သည်သဘာဝစနစ်၏ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာရသောသဘာဝမြေဩဇာတို့ကိုစားသုံးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊သဘာဝစနစ်နှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုအကျိုးပြုသောပိုးမွှား၊တိရစ္ဆာန်နှင့်ကပ်ပါးကောင်တို့သည်ပင်ဖျက်ပိုးမွှားတို့ကိုနှိမ်နင်းကာကွယ်ပေးမှုကြောင့်လည်းကောင်းသဘာဝပေါက်ပင်များသည်သဘာဝအလျောက်ရှင်သန်ကြီးထွားလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ထို့အတူပင်ရှေးသမားရိုးကျလယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်၊ပိုးမွှားနှိမ်နင်းကာကွယ်ရေးစနစ်တို့ကိုပြန်လည်၍လည်းစဉ်းစားသမုပြုလာကြသည်။ရှေးသမားရိုးကျလယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်တွင်အပင်များစားသုံးရန်မြေဩဇာအဖြစ် မြေဆွေး(သစ်ရွက်ဆွေး၊မြက်ဆွေး၊သစ်ဆွေးသစ်မြည်)၊တိရစ္ဆာန်အညစ်အကြေးများစသောသဘာဝမြေဩဇာတို့ကိုအသုံးပြုကြသည်။ပင်ဖျက်ပိုးမွှားတို့၏အန္တရာယ်ကိုလည်းသဘာဝနည်းဖြင့်ထောင်ချောက်ထောင်ခြင်း၊ဖယ်ရှားခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊အပင်တို့တွင်ပင်ဖျက်ပိုးရိုမရှိစစ်ဆေးခြင်း၊ပင်ဖျက်ပိုးတို့သည်အပင်၏ကြိုင်သန်စွမ်းမှုလျော့နည်းပါကကျရောက်တတ်သောကြောင့်အပင်၏ကြံ့

ခိုင်သန်စွမ်းမှုတို့ကိုဂရုတစိုက်စစ်ဆေးမှုတို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်းပင်ဖျက်ပိုးမွှားတို့၏အန္တရာယ်ကိုနှိမ်နင်းကာကွယ်နိုင်သည်။

သဘာဝအလျောက်အပင်များရှင်သန်ကြီးထွားလာရခြင်းအကြောင်းရင်းကိုအခြေပြုမူတည်၍လည်းကောင်း၊ ရှေးသမားရိုးကျလယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်တို့ကိုအခြေပြုမူတည်၍လည်းကောင်းခေတ်မီ၍စနစ်ကျမှန်ကန်သောနည်းပညာသစ်များနှင့်ပေါင်းစပ်ထားသောစိုက်ပျိုးရေးစနစ်မှာအော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပျိုးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရသော် သီးနှံပင်များ အလှည့်ကျစိုက်ပျိုးခြင်း၊ သဘာဝမြေဩဇာများကသာအသုံးပြုခြင်း၊ ကြွယ်ဝသောအကျိုးပြုပိုးမွှားတို့ကိုရှင်သန်တိုးပွားအောင်ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ ပင်ဖျက်ပိုးမွှားရန်ကိုသဘာဝနည်းလမ်းများဖြင့်နှိမ်နင်းကာကွယ်ခြင်းစသည်တို့သည်အော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပျိုးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပျိုးခြင်းတွင်ပိုးမွှားနှိမ်နင်းကာကွယ်ဆေးကိုလုံးဝအသုံးပြုခြင်းမရှိပါ။ ပင်ဖျက်ပိုးမွှားတို့ကိုကာကွယ်ရန်အတွက်အပင်များမှထုတ်လုပ်ရရှိသောပိုးမွှားနှိမ်နင်းကာကွယ်ဆေး တို့ကိုအော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပျိုးခြင်းအနေဖြင့်လက်ခံနိုင်သော်လည်းမသုံးလျှင်မဖြစ်သော အခြေအနေတွင်ထိရောက်မှုမဟာဏအနည်းဆုံးကိုသာအသုံးပြုရမည်ဖြစ်သည်။

အော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပျိုးခြင်းတွင်ကဏ္ဍနှစ်ရပ်ရှိသည်။ အပင်များရှင်သန်ကြီးထွားရေးအတွက်ကြွယ်ဝသောမြေဆီလွှာရရှိရန်အတွက် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုသောကဏ္ဍနှင့်ရှင်သန်ကြီးထွားလာသောအပင်တို့ကို ပင်ဖျက်ပိုးမွှားနှင့်ပေါင်းမြက်တို့၏အန္တရာယ်မှနှိမ်နင်းကာကွယ်ခြင်းဆိုသောကဏ္ဍတို့ဖြစ်သည်။

မြေဩဇာ၏ပံ့ပိုးခြင်းဖြင့်ကြွယ်ဝသောမြေဆီလွှာကိုရရှိနိုင်သည်။ အော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်တွင်သဘာဝမြေဩဇာကိုသာအသုံးပြုသည်။ သဘာဝမြေဩဇာကိုသက်ရှိအပင်နှင့်သတ္တဝါတို့မှရရှိသည်။ ဆွေးမြည်အောင်ပြုလုပ်ထားသောမြေဆွေးများဖြစ်သည်။ သစ်ရွက်သစ်ခက်၊ ပေါင်းမြက်များ၊ သက်ရှိတို့စွန့်ပစ်သောအညစ်အကြေးများစသည်တို့ကိုမြေအောင်းပိုးမွှားများဖြစ်သောတီကောင်နှင့်အခြားသောအဏုဇီဝပိုးမွှားတို့ကစားသုံးကြသောကြောင့် ယင်းမြေဆွေးနှင့်အညစ်အကြေးတို့သည်ဖြိုခွဲခြင်း၊ ပြိုကွဲခြင်းနည်းစဉ်တို့ဖြင့်အပင်တို့စားသုံးနိုင်သောမြေဩဇာအဖြစ်သို့ပြုပြင်ပြောင်းလဲသွားသည်။ သဘာဝနည်းစဉ်ဖြင့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲ၍ရရှိသောကြောင့်သဘာဝမြေဩဇာဟုခေါ်ဆိုသည်။

ကြွယ်ဝသောမြေဆီလွှာပျက်စီးပျောက်ဆုံးလွင့်ပါးခြင်းမရှိရန်အတွက် သဘာဝမြေဩဇာအဖြစ်သို့ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးနိုင်သော အကျိုးပြုပိုးမွှားတို့ပျက်သုဉ်းမသွားရေး၊ ရှင်သန်တိုးပွားရေးတို့ကိုထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သဘာဝမြေဩဇာကိုလိုအပ်သည်ပမာဏထက် ပိုမိုမပံ့ပိုးခြင်း၊ ပိုမိုမပံ့ပိုးပါက နိုက်ထရိုဂျင်နှင့် အပင်စားသုံးနိုင်သော အခြားအာဟာရဓာတ်တို့၏ ပြည့်ဝလွန်မှုသည် မြေဆီလွှာ ကြွယ်ဝတိုးပွားမှုကို ခေတ္တခဏအဟန့်အတားဖြစ်စေခြင်း၊ ရေနုတ်ရေသွင်းမြောင်းများစနစ်တကျရှိရန်ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ ပေါင်းမြက်တို့ကိုသုတ်သင်ရှင်းလင်းပေးခြင်းဖြင့် အပင်တို့စားသုံးမည်မြေဩဇာလျော့နည်းမှုကိုထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ မြေလွှာကိုဖွပေးဆွပေးခြင်းဖြင့် မြေအစိုဓာတ်ကိုထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ ပေါင်းမြက်တို့ကိုပျက်စီးခြင်း၊ မြေဩဇာတို့သမစေခြင်း၊ စသည်တို့ကိုပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် မြေဆီလွှာပျက်စီးပျောက်ဆုံးလွင့်ပါးခြင်းတို့ကိုကာကွယ်နိုင်သည်။

ထို့အပြင် သီးနှံတို့ကိုစိုက်ပျိုးရာတွင်လည်း သီးနှံတစ်မျိုးတည်းကိုလယ်ယာမြေကွက်တစ်နေရာတည်းတွင်တစ်နှစ်ပတ်လုံးစိုက်ပျိုးခြင်း၊ နှစ်တစ်ပတ်လည်လုံးနှစ်စဉ်စိုက်ပျိုးခြင်းတို့ပြုလုပ်ပါက မြေဆီလွှာပျက်သုဉ်းပေမည်။ ပျက်သုဉ်းသွား သည် မြေဆီလွှာတွင် အပင်တို့စိုက်ပျိုးပါက မရှင်သန်မကြီးထွားနိုင်ပါ။ ကြွယ်ဝသောမြေဆီလွှာအစဉ်ဖြစ်နေစေရန် သီးနှံတို့ကို အလှည့်ကျစိုက်ပျိုးရမည်။ ဥပမာစပါးစိုက်ပျိုးပြီးပါက မြေပဲ၊ ပဲစသည်တို့ကိုစိုက်ပျိုးခြင်း၊ စပါးစိုက်ပျိုးပြီးပါက စပါးပင်များကစားသုံး၍ ကုန်ဆုံးသွားသော မြေဩဇာများကို မြေပဲ၊ ပဲစသည်တို့ကိုစိုက်ပျိုးခြင်းအားဖြင့် ယင်းအပင်တို့၏အမြစ်တို့တွင်တွယ်ကပ်နေထိုင်သော အဏုဇီဝပိုးမွှားတို့သည် အပင်တို့စားသုံးနိုင်သော၊ နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ်ပါသော အပင်အတွက် အာဟာရများအဖြစ်သို့ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးခြင်းဖြင့် ကုန်ဆုံးသွားသော မြေဩဇာအချို့ကိုပြန်လည်ဖြည့်တင်းပေးနိုင်သည်။ သီးနှံပင်များစိုက်ပျိုးရိတ်သိမ်းပြီးသော အခါတွင် ကျန်ရှိနေသော သီးနှံပင်အကြွင်းအကျန်တို့ကိုမီးရှို့ခြင်းအားဖြင့် ရရှိသော ပြာတို့သည် သဘာဝမြေဩဇာပင်မြစ်သည်။ ပြာတွင် အပင်တို့လိုအပ်သော မြေဩဇာဖြစ်သည့် ပိုတက်ရဓာတ် (ဝါ) ပိုတက်စီယမ်ဓာတ်ပါဝင်သည်။

အော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်ဖြင့် စိုက်ပျိုးခြင်းတွင် ယူရီးယားဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပေါ့စ်ဖိတ်၊ စူပါပေါ့စ်ဖိတ်ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပိုတက်ရှ်ဓာတ်မြေဩဇာ အစရှိသည့် ဓာတ်မြေဩဇာတို့ကို အသုံးပြုခြင်းမရှိ။ သက်ရှိတို့မှရရှိသော သဘာဝမြေဩဇာကိုသာ အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။

ဓါတုဗေဒ

အော်ဂဲနစ် (န/လိပ်:organic) 有機的, 有机物的, 生物的

စက်ယန္တရား (န) စက်

နှိမ်နင်း (က) နိုင်အောင်လုပ်သည်။ရန်စသည်ကိုဖိနှိပ်ဆုံးမသည်။

ပေါင်း (န) သီးနှံပင်များကြား၌မြှောင်ကပ်ပေါက်သောအသုံးမဝင်သောအပင်ငယ်များ

ဟောမုန်း (န) ဟော်မုန်းလည်းရေးသည်။ (လိပ်: hormone) 激素

မျိုးတုံး (က) အမျိုးတစ်ခုလုံးအဆုံးစွန်သို့ရောက်သည်။

ကပ်ပါးကောင် (န) တစ်ခုခုကိုငြိတွယ်၍အသက်ရှင်နေသောအကောင်မျိုး

ဘေးဥပဒ် (န) ကိုယ်ကိုနှိပ်စက်တတ်သောမလိုလားဖွယ်အဖြစ်ဆိုး

ချုံ့နွယ် (န) အရွက်၊အခက်၊အကိုင်း၊အနွယ်တို့ထွေးယှက်ပေါင်းပေါက်ရောက်နေသောအပင်အုပ်

ပိတ်ပေါင်း (န) ပုပေါင်းနှင့်တူသည်။ချုံ့နွယ်ထူထပ်သောတောအုပ်

ပံ့ပိုး (က) ၁။ ကူညီထောက်မသည်။ ၂။ အကျိုးမျှော်၍ပေးကမ်းသည်။

ပင်ဖျက်ပိုးမွှား (န) သီးနှံပင်စသည်တို့ကိုဖျက်ဆီးသောပိုးမွှားများ။

သမားရိုးကျ (န) ရှေးလုပ်ရိုးလုပ်စဉ်။

မြေဆွေး (န) နူးမြည်နေသောသစ်ရွက်ခြောက်နှင့်အမှိုက်သရိုက်စသည်အရာဝတ္ထုတို့ရောဝင်နေသည့်မြေဩဇာဓာတ်ကိန်းအောင်းထားသောမြေပွ။

သစ်ဆွေးသစ်မြည် (န) သစ်ပင်အစိတ်အပိုင်းတို့ပုပ်ဆွေးကြေမြည်ရာမှဖြစ်ပေါ်သည့်မြေဩဇာ။

ထောင်ချောက် (န) အစာဖြင့်ဖြားယောင်းကာဝင်ပေါက်သောရိုး၍ထွက်ပေါက်မရှိသောတိရစ္ဆာန်ထောင်သောချိုင့်၊တွင်း၊ကျင်း၊ခြံစသည်။

မြေဆီလွှာ (န) ကမ္ဘာမြေထူအပေါ်ယံရှိမြေဩဇာဓာတ်ကိန်းအောင်းသောမြေသားထပ်။

ယူရီးယားဓာတ် (န/လိပ်+မြန်:urea+ဓါတ်) 尿素

ဖေါ့စ်ဖိတ် (န/လိပ်:phosphate) 磷酸盐

ပိုတက်ရှ်ဓာတ် (န/လိပ် potash) 钾碱

စူပါဖေါ့စဖိတ် (န/လိပ် super phosphate) 过磷酸钙 (化肥)

အဏုဇီဝပိုးမွှား (န/လိပ် micro-organism) 微生物

မြို့ခွဲ (က) မြို့ကွဲအောင်အားအင်နှင့်ပြုလုပ်သည်။

မြို့ကွဲ (က) အခြေအနေမတည်ယွင်းပျက်သည်။ ပျက်ပြားသည်။

ပျက်သုဉ်း (က) ပျက်စီးကင်းမဲ့သည်

နည်းစဉ် (န) လုပ်ပုံလုပ်နည်း။

နိုက်ထရိုဂျင် (န/လိပ် nitrogen) 氮

ပွ (က) ပွရွစေသည်။ ကြွကားစေသည်။

ဆွ (က) ပွစေသည်။ ကြွစေသည်။ လှုံ့ဆော်သည်။ လှုပ်ရှားစေသည်။

မျိုးပွါး (က) ၁။ အပင်စသည်တို့မျိုးဗီဇဆက်လက်တည်တံ့ပွါးများစေရန်မျိုး စေ

ကိုပျိုး၍ဖြစ်စေ၊ ကိုင်းဆက်၍ဖြစ်စေစိုက်ပျိုးခြင်းပြုသည်။

၂။ တိရစ္ဆာန်စသည်တို့မျိုးဗီဇဆက်လက်တည်တံ့ပွါးများစေရန်မျိုး

စပ်ခြင်းစသည်ပြု၍သားပေါက်စေသည်။

ရှင်းပြချက်

၁။ လူသားတို့၏ဘဝတွင် အဓိကကျသော အခန်းကဏ္ဍဖြစ်သည် စားဝတ်နေရေး ကို.....

ဝါကျထဲရှိ “ကျ” သည် “ဝေးခေါင်ရာတွင်ဖြစ်စေ၊ နိမ့်ရှိုင်းရာတွင်ဖြစ်စေ၊ ယုတ်ညံ့ရာတွင်ဖြစ်စေတည်ရှိသည်” “သဘော၊ အဓိပ္ပာယ်၊ အကျိုးသက်ရောက်သည်” ဆိုသော အဓိပ္ပာယ်တို့ရှိသည်။ ဥပမာ-

- ဗဟိုမကျပဲထောင်ကျနေတယ်။
- ကျနော်တို့ရွာကရေလမ်းကျတဲ့အရပ်မှာဗျ။
- စကားရှည်ရှည်ပြောလျှင်ရှေးကျပါသည်။

၂။ နှင့်အမျှ-

နှိုင်းဆခြင်းတူအောင်လုပ်ခြင်းပြုနောက်ဆက်ဖြစ်သည်။ သည်နှင့်အညီ၊ သည်နှင့်လျော်ညီစွာနှင့်ဆင်သည်။ စကားပြောရာတွင် "တာနဲ့အမျှ"၊ သို့မဟုတ် "တာနဲ့အညီ" ဟုပြောသည်။ ဥပမာ-

- ကျောင်းသားဦးရေတိုးလာသည်နှင့်အမျှကျောင်းစာသင်ခန်းများလည်းတိုးလာသည်။
- လောကဓာတ်ပညာပိုင်းများတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှလူတို့ခံစားရသောအကျိုးအမြတ်လည်းများလာလေသည်။

၃။ လူနီးပါး-(ပ)တစ်စုံတစ်ခုသောဖြစ်ပျက်မှုသဘောသို့ရောက်နိုင်သောအခြေအ

နေကိုပြုရန်ကြိယာနောက်၌စပ်၍သုံးသောစကားလုံး။

သေလူနီးပါး၊ အောင်လူနီးပါး၊ ရောက်လူနီးပါးစသည်ဖြင့်သုံးသည်။

လူခမန်း၊ လူမတတ်၊ လူနီး၊ လူမြောပါး၊ လူဘနန်းနှင့်တူသည်။ ဥပမာ-

- ဒီတစ်ခါများတာသေလူနီးပါးပဲ။

၄။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူ၍စဉ်းစားသမှုပြုပါက.....

"စဉ်းစားသမှု" ပြုသည် "စဉ်းစားမှု" ပြုသည်နှင့်တူသည်။ ဤ "သ" သည်ကြိယာကိုနာမ်အဖြစ်သို့ပြောင်းလဲရာ၌ထည့်သုံး၍လေးနက်စေသောစကားလုံးဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့်ဖွဲ့စည်းသောအခြားစကားလုံးများလည်းရှိသေးသည်။ ၎င်းတို့၏နောက်တွင် "ပြု" နှင့်တွဲသုံးလေ့ရှိသည်။ ဥပမာ-

ကြိယာ		ကြိယာနာမ်
ရိုသေ	→→→	ရိုသေသမှု
တောင်းပန်	→→→	တောင်းပန်သမှု
အားကိုး	→→→	အားကိုးသမှု

၅ ။ ။ အလျောက်-(ပ)တစ်စုံတစ်ရာနှင့်ထိုက်သင့်လျောက်ပတ်သည့်သဘောကိုဖော်ပြသောစကားလုံး၊ ဥပမာ-

- လူ့လောကသည်ဤသမိုင်းဥပဒေသအလျောက်ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာနေသည်။
- ပုဏ္ဏားလည်းပုဏ္ဏားအလျောက်သက်သာစကားကိုဆိုစေသည်။

စလေ့ကျင့်ခန်း

၁ ။ ။ အောက်ပါမေးခွန်းများကိုမြန်မာလိုဖြေဆိုပါ။

- ၁ ။ အော်ဂဲနစ်နည်းစနစ်အကြောင်းကိုအကျဉ်းချုံးရှင်းလင်းပေးစမ်းပါ။
- ၂ ။ လူသားတို့ရဲ့ဘဝမှာအဓိကကျတဲ့အခန်းကဏ္ဍဖြစ်တဲ့စားဝတ်နေရေးကိုစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကဖြည့်ဆည်းပေးကြောင်းဥပမာနဲ့ရှင်းပြပါအုံး။
- ၃ ။ ကမ္ဘာကြီးမှာလူဦးရေအဆမတန်တိုးတက်လာနေတယ်။ရိုးရာစိုက်ပျိုးခြင်းနည်းနဲ့ပဲလူသားတို့ရဲ့စားဝတ်နေရေးအလိုကိုဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပါသလား။
- ၄ ။ သိပ္ပံနဲ့နည်းပညာထွန်းကားလာတဲ့အတွက်ကြောင့်လူဦးရေများပြားတိုးတက်လာခြင်းကိုစိုးရိမ်ကြောင့်ကြည့်မလိုဘူးလို့လူတစ်ချို့ကပြောတယ်။အဲဒီအယူအဆဟာမှန်သလား။
- ၅ ။ ဓာတုဗေဒနည်းပညာနဲ့ထုတ်လုပ်တဲ့ဓာတ်မြေဩဇာနဲ့ပိုးမွှားနှိမ်နင်းကာကွယ်ဆေးတို့ကိုအသုံးပြုလာတာနဲ့စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းတို့ဟာပိုမိုထုတ်လုပ်ဆောင်ရွက်နိုင်လာတယ်။ဒီလိုအသုံးပြုခြင်းဟာကျနော်တို့လူနဲ့ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကိုကောင်းကျိုးပေးသလိုဆိုးကျိုးများကိုလဲဖြစ်ပေါ်စေတယ်လို့ပြောကြတယ်။ဟုတ်သလား။ဘယ်လိုဆိုးကျိုးများဖြစ်ပေါ်လာသလဲ။
- ၆ ။ ရေထုညစ်ညမ်းမှုဘယ်လိုဖြစ်ပွားလာတတ်သလဲ။